

РАЗДЕЛ I

ИНВЕНТАРИЗАЦИЯ НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ

Глава първа

ПРИРОДНИ УСЛОВИЯ, ТИПОВЕ МЕСТОРАСТЕНИЯ И ИКОНОМИЧЕСКИ ЕФЕКТ

1. Име и местонахождение на горскостопанската единица

ТП „ДГС Борино“ е разположено в Югозападна част на Родопския масив и носи името на с. Борино, където се намира и административното му управление.

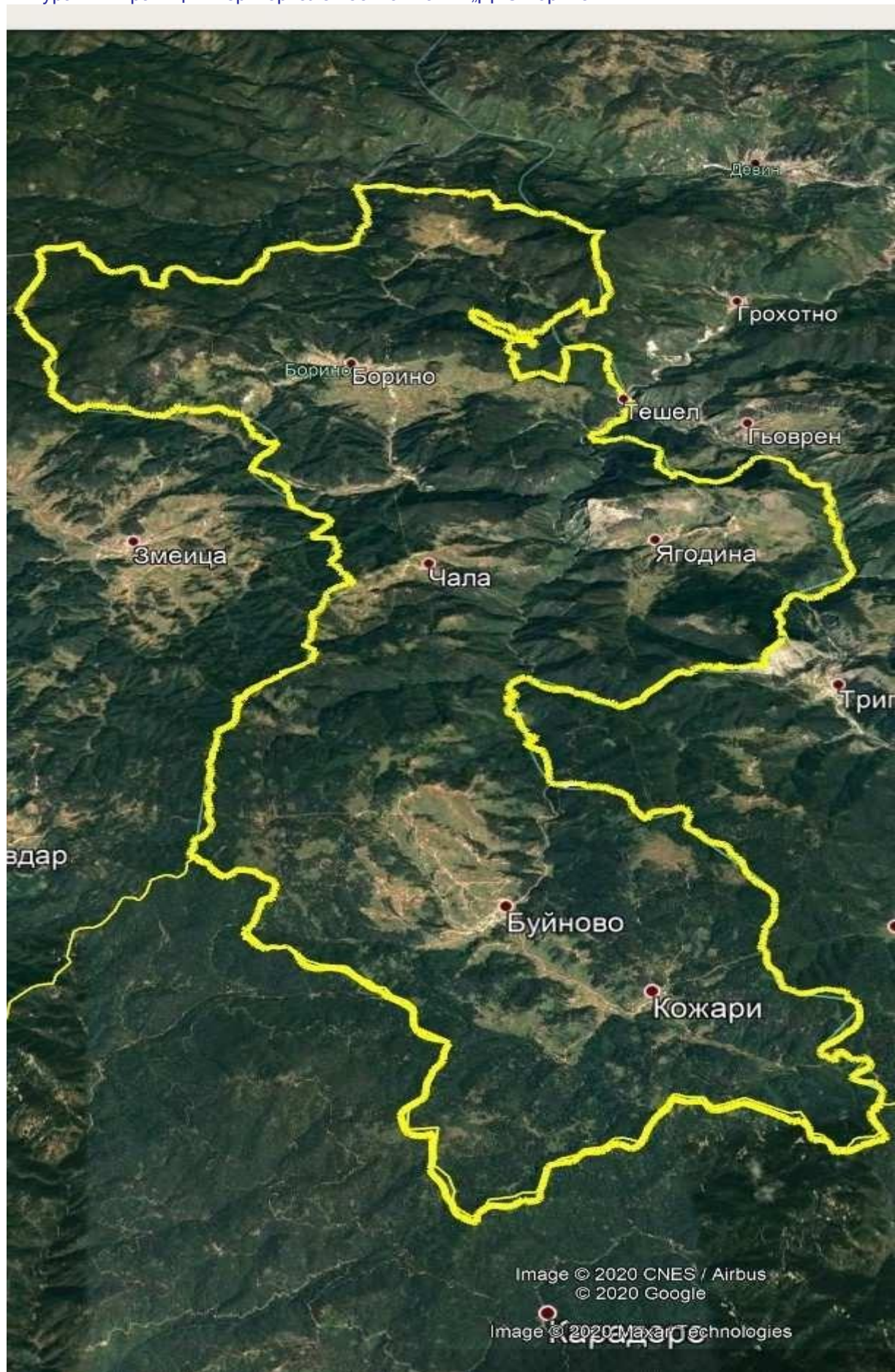
Според административното делене на Република България, ТП „ДГС Борино“ попада в област Смолян, на територията на община Борино. Населените места са общинския център – село Борино и селата Буйново, Ягодина, Чала и Кожари.

Категорията на пътната мрежа в общината е ниска. Липсват пътища от първи и втори клас. Има един третокласен път III – 197. На територията на общината има около 80 км пътища III и IV клас и местни пътища. Общината стопанисва и поддържа около 32 км четвъртокласни пътища и около 30 км местни пътища. Състоянието на общинските пътища е средно до добро. Те свързват всички населени места, като чрез тях се достига и до голяма част от горските масиви. Това улеснява извоза и останалата стопанска дейност в района на стопанството.

Телеграфо-пощенски станции има в почти всички населени места. Мобилните оператори покриват неголяма част от територия на стопанството, поради малката гъстота на населението и сложността на релефа.

Според горскоадминистративното райониране на страната, ТП „ДГС Борино“ е териториално поделение на Южно централно държавно предприятие ЮЦДП Смолян, като дейността му се контролира от Регионална дирекция по горите - Смолян. На изток стопанството граничи с ТП „ДГС Триград“, на юг с държавната граница с Република Гърция; на запад и северозапад с ТП „ДГС Доспат“, на северозапад и север с ТП „ДПС Широка поляна“, на север и североизток с ТП „ДПС Извора - Девин“. Обхвата на дейност на държавното горско стопанство е илюстриран на фигура №1.

Фигура №1: Граници и териториален обхват на ТП „ДГС Борино“.

2. Физико-географска характеристика

а) Географско разположение

Инвентаризираната територия обхваща Югозападната част на Родопския масив и части от Виденишкия дял на Западните Родопи и пониженията му към долината на река Въча.

В границите на горскостопанската единица попадат водосборите на реките Буйновска река, Дерин улук и Триградска река. Най-северната точка на стопанството е с координати 41°44'24"С и 24°17'45"И (подотдел 1 „в“), а най-южната – 41°30'37"С и 24°18'17"И (подотдел 217 „б“). На запад достига до 41°42'16"С и 24°13'15"И (подотдел 257 „1“), а на изток – до 41°38'36"С и 24°23'19"И (подотдел 408 „и“).

б) Релеф

Релефът в района на ТП „ДГС Борино“ се е оформил при същите процеси на които се дължи съвременният геоморфоложки характер на Западните Родопи. Това са процесите на продължителна денудация и периодично затишие в епирогенното издигане, в резултат на което Родопите били подлагани на неколккратно заравняване и отново връзване на водните течения. В резултат на тези геоморфологични процеси, хълмистите равнини отново са придобивали планински характер. По своята същност релефът на стопанството е типичен за Западните Родопи – заоблени върхове, стръмни склонове, дълбоко връзани долове и водни течения.

По-главни била оформящи водосбора на Буйновска река:

- от границата на ТП „ДГС Доспат“ по държавната граница в посока запад-изток към с. Кожари, през следните върхове – Елата, оттам на север през Портата – Аджиларето - с разклонение за Дорудаа – Вратките – Саръяр.

- от държавната граница в северна посока през върховете Гъоз тепе – Елкедик – Чала.

По-главни била оформящи водосбора на Дерин улук:

- от хотел "Орфей", по границата на ТП „ДЛС Извора - Девин“, през върховете Сив камък – Хамам бунар – Кушу бурун – Омана – Картала.

Преобладаващите надморски височини на територията на стопанството са от 1300 до 1500 m н.в. , представляващи 46.5% от общата дървопроизводителна площ.

Релефът е важен фактор, който оказва влияние и върху разпределението на слънчевата енергия и хидротермалния режим на почвата, което от своя страна води до формиране на различни почвени типове и различни типове месторастения.

Според хидроложкото райониране, територията на България се разделя на 2 области, 2 подобласти и 28 района. Подялбата се основава на климатичното влияние върху оттока (Йорданова 2002). ТП „ДГС Борино“ попада в област **A** – със средиземноморско климатично влияние върху оттока, район **A10**, които се характеризира с по-слабо изразени средиземноморски черти поради снегозадръжане, но с характерен зимен средномесечен максимум на оттока, относително много добра водоносност и отлична регулираност при високи стойности на средномесечния минимален отток във връзка с карстовото подхранване.

По-големите речни водосбори са:

- **р. Буйновска река** – води началото си от южните склонове на Родопите. Нейните големи притоци са Чапарско дере, Варнишко дере, Аджиларско дере, Тютюнджи дере и Чатак дере с двете си разклонения - Ешекчи дере и Къой дере. Нейната хидрографска мрежа се образува от многобройни малки и стръмни долове, които осигуряват сравнително постоянен целогодишен дебит на реката с пик през пролетта и спад през есента. На Буйновска река са построени два МВЕЦ, а в местността Тешел е изграден ВЕЦ "Тешел". От вливането на Буйновската и Триградската река в местността Тешел се образува река Въча.

- **р. Дерин улук** – течението и е в северната част на стопанството с ориентир югоизток и в местността Тешел се влива в река Въча. Водосбора му е сравнително малък, като обхваща долове със сравнително малък наклон и спокоен воден отток. Независимо от гъстата мрежа от притоци, дебитът на реката е много непостоянен със значителни спадове през лятото и есента. Основни притоци са Чакмакълъ дере и Домуз чукуру.

- **р. Триградска река** – протича в източната част на стопанството и част от водното и течение е граница между ТП „ДГС Борино“ и ТП „ДГС Триград“.

3. Геоложки строеж и петрографска характеристика

От приложената геолого-петрографска карта се вижда, че разнообразието на основните скали на територията на стопанството е не голямо. Скалните образувания принадлежат към четири основни формиращи периода - палеозой, палеоген, неоген и квартернер. Вулканичните скали имат палеогенен произход. Началото на образуването на метаморфните и утаечните скални маси датира от орогенните и епирогенните движения през палеозоя и палеогена. При нагъването на епирогенните издигания са се образували навлаци. След денудацията

навлаците(покривките) са били отнесени и сега са останали сравнително тънки мраморни покривки, силно напукани, с ясно изразен карстов характер.

На територията на стопанството се намира една от най-известните пещери в България - Ягодинската пещера.

Основните почвообразуващи скали, които се намират на територията на стопанството са: гранит, заемащ 62.6% от дървопроизводителната площ, следва мрамора с 19.9% и риолит с 17.5%.

4. Климатични условия

Според климатичното райониране на България, ТП „ДГС Борино“ попада в Континентално-средиземноморската област, район Дъбраш - Горна Арда (Велев 1997). Най-характерните белези на климата са топло лято и мека зима, сравнително малката годишна амплитуда, есенно-зимния максимум на валежите и сериозна устойчивост на снежната покривка в планинските райони. В планинските райони зимните и летните температури са относително по-високи спрямо другите две климатични области. Годишните валежни суми са между 700 и 1000 мм, като големите стойности са свързани не толкова с надморската височина, колкото с изложението на склоновете и местоположението на планинските ридове спрямо пътищата на средиземноморските циклони.

От решаващо значение за вегетацията са пролетните и есенни слани. Най-късната дата за поява на последните пролетни мразове е 25.IV за ниските части и 5.VI за високите части на стопанството. Продължителността на безмразните дни за най-ниските части на стопанството е 168(5.5 месеца), а за най-високите е 81(около 3 месеца).

За местата с надморска височина 1100 – 2200 м по данни от метеорологичната станция в град Чепеларе намираща се на 1100 м н.в, средната дата на последния пролетен мраз е 28.IV, а на първия есенен мраз е 3.X или времето без мраз е 157 дни(около 5 месеца).

Валежният режим в района на стопанството е благоприятен за горскодървесната растителност (от 700 до 1000 mm годишен валеж) и обуславя и добрите условия на овлажняване на почвите. Относителната влажност на въздуха варира от 55% до 80% от ниските към високите части на стопанството. Първата снежна покривка се появява около 20.XI и се задържа до към 20.IV. Средният брой на дните със снежна покривка е 80 за ниските части на стопанството и до 120 за високите части. Средната височина на снежната покривка е 40 см, като по високите части на стопанството достига до 80 см.

Поради сложния релеф, ветровете в тази част на Родопите имат разнообразна посока. Общо взето през зимата и пролетта преобладават западните ветрове, а през лятото и есента – югозападните. Най-силен е западния вятър през зимата(4 м/сек), който много често е причина за ветровали и ветроломи. През пролетта преобладават югозападните ветрове със средна скорост 3.2 м/сек. Тези ветрове донесят влажни въздушни маси и валежи. Средната годишна облачност е 50 – 55%.

Определящо влияние върху растежа и производителността на гората оказва формирането под влияние на конкретните релефни форми микроклимат. Именно микроклимата и растителността са обособили, както типичните, така и някои преходни форми на почвения комплекс и са спомогнали за формирането на типове горски месторастения.

5. Почва

Особеностите на средиземноморския климат, геоложката основа и характерът на естествената растителност са основните причини за образуване на почвената покривка. Според почвено - географското райониране на България (Нинов, 2002) територията на ТП „ДГС Борино“ попада в Балканско - Средиземноморската почвена подобласт, провинция Западнородопска.

Основните почвени типове са от клас Метаморфни почви (Cambisols) – кафяви горски почви (Dystric - Eutric Cambisols).

Кафявите горски почви (10 168.9 ha - 80.4% от дървопроизводителната площ) са продукт на горски почвообразователен процес. Почвеният профил е пълен и се изразява с формулата OABC. Характерна диагностична особеност е, че А хоризонт достига до 25-30 cm, а отношението на В към А може да нарастне до 3 и повече пъти. Има тенденция с увеличаване на надморската височина, мощността на А хоризонт да се увеличава, а тази на В – да намалява. На повърхността на почвата се формира мъртва горска постилка, с мощност между 3 и 10 cm. Хумусно - акумулативният (А) хоризонт е с тъмнокафяв цвят, което го отличава от светлосиво до жълтокафяво оцветения В камбичен хоризонт, чиято структура е ореховидна и неуплътнена. Механичният състав се изменя от глинесто - пясъчлив до средно пясъчливо - глинест. В дълбочина съдържат повече глина, но тя е недостъпна. Количеството на хумус е високо в повърхностния хоризонт. Реакцията на почвения разтвор е кисела в целия профил. С нарастване на надморската височина се вкислява до степен на обменен алуминий.

Хумусно-карбонатни почви (2 484.4 ha-19.6% от дървопроизводителната площ).

Формирането на тези почви е свързано с основните скали – мрамори, с климатичните условия в района и с дървесната растителност – предимно от черен бор в смес с воден и келяв габър, а също така и от ела, бял бор, смърч и бук, които образуват смесени насаждения. Разпространени са в ниските части на стопанството при надморска височина от 900 до 1500 m.

Хумусно – кумулативният хоризонт е малък по мощност, а на места и почти липсва. Почвената реакция е неутрална до слабо алкална. Богата е на хумус и бедна на фосфорни съединения. Почвеното плодородие зависи от мощността на почвения профил. Поради лекия механичен състав и малкия по мощност профил, хумусно-карбонатните почви са силно податливи на ерозия.

5.1. Почвена ерозия

В района на дейност на ТП „ДГС Борино“ щетите, нанесени от ерозията са незначителни, като 100% от територията на стопанството е неерозирана.

За територията на стопанството е изработен технически проект за борба с ерозията във водосбора на язовирите от водносиловия път "Доспат - Въча" с обща залесена площ 5,0 ha.

Липсата на неовладени поройни течения в района определя и дейността за ефективно въздействие върху горски площи, както и досега, чрез лесовъдски мероприятия.

6. Растителност

Според горскорастителното райониране на България (Павлов, Димитров 2012), направено на основата на зонално - поясни градиенти на растителността, свързани с климатичното и почвено райониране на страната, територията на ТП „ДГС Борино“ попада в Преходноконтиненталната и Континентално - средиземноморската горскорастителна област, 2 провинции и 2 района. Това са:

- **Преходноконтинентална Рилско-Западнородопска планинска горскорастителна провинция:**
- *Западнородопски район;*
- **Континентално-средиземноморска Югозападнобългарска горскорастителна провинция:**
- *Пирински район със Славянка и югозападните склонове на Родопите;*

Горите разположени в ниските части на стопанството до 1200 m н.в. са представени от чисти букови или смесени с преобладание на бук дървостои, върху среднобогати и среднобогати до богати месторастения, формирани върху кафяви горски почви. Върху хумусно – карбонатните почви се срещат черборови дървостои, а в горната част на зоната - чисти и смесени с преобладание на смърч или ела насаждения.

Горите разположени в диапазона 1200-1900 m н.в. са съставени предимно от бял бор, смърч и ела смесени с бук и по-рядко трепетлика, като образуват високопродуктивни насаждения. Участието на смърча с увеличаване на надморската височина расте.

Тревните растителни съобщества са представени основно от житни, власатка, лазаркиня, заешки киселец, звездица, ягода, папрат, очеболец, риган, кантарион, червена и черна боровинка. Най-често срещаните храсти са глог, дрян, шипка, хвойна и леска.

Според горскорастителното райониране на страната (Захариев и др. 1979) ,**според което са определени типовете горски месторастения**, ТП „ДГС Борино“ попада в Тракийската горскорастителна област, подобласт Западни Родопи, в т.ч:

- **T-II : Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни (700÷2000 m н.в.):**

T-II-2: Подпояс на среднопланинските гори от бук, ела и смърч 1200÷1700 m н.в

- **M,T,Ю: Типове месторастения с интразонално разпространение:**

M,T,Ю-II: Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни от 600/800 до 1800/2200 m н.в.

7. Типове месторастения

Горските месторастения са определени на базата на относителната еднородност на климатичните, почвени, релефни и хидроложки условия. Те обхващат горски площи с относително еднакъв лесорастителен ефект. При еднакви други условия, типовете горски месторастения се определят на базата на подтиповото разнообразие на генетичния тип почва, а в отделни случаи и на базата на самия тип почва.

Глава втора

ХАРАКТЕРИСТИКА НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ

1. Защитени територии според чл. 5 от ЗЗТ

1.1. Природна забележителност „Буйновското ждрело“ (Код в регистъра: 196)

Обявена е за опазване на ждрело на р. Буйновска. Опазване на защитени растителни и животински видове, от които балканска паламида (*Doronicum austriacum* Jack), зеленоцветен напръстник (*Digitalis viridiflora* Lind), родопска горска майка (*Lathraea rhodopea* Dingler), планинска диланка (*Valeriana Montana* L.), черен кълвач (*Dryocopus martius*), червеногърба сврачка (*Laniuscollurio*), черен синигер (*Parus ater*), голям пъстър кълвач (*Dendrocopus major*), обикновена кръсточовка (*Loxia curvirostra*), европейска блатна костенурка (*Emys orbicularis*), планинска жаба (*Rana temporaria* L.), жаба дървесница (*Hylla arborea*), видра (*Lutra lutra*), планинска диланка (*Valeriana Montana* L.);

- Местоположение: Област: Смолян, Община: Борино, Населено място: с. Буйново, с. Чала, с. Ягодина
- Документи за обявяване: Заповед № 995/21.04.1971 г., ДВ бр. 41/1971 г.
- Промяна в площта: увеличаване със Заповед № РД-904/11.12.2008 г., ДВ, бр. 10/2009 г.
- Режим на дейности:
 1. Забраняват се всякакви действия, с които се уврежда тяхното природно състояние и облик;
 2. Забранява се откриването на кариери, къртене, копане и драскане по скалите;
 3. Забранява се отбиване на водните течения;
 4. Забранява се сечене или чупене на дърветата и храстите, изкореняване или бране на цветята и др.;
 5. Забраняват се голите сечи, както и отсичането на отделни стари и хралупести дървета;
 6. Забранява се залесяването с неместни за района растителни видове;
 7. Забранява се разселването на неместни за района животински видове;
 8. Забраняват се корекциите на речното корито и дейностите, които могат да доведат до промени в хидрологичния режим на р. Буйновска, с изключение на необходимите в случай на бедствени ситуации и с цел опазване и възстановяване на местообитания на видове;
 9. Забранява се строителството на: нови пътища с трайна настилка; сгради и съоръжения, с изключение на посетителски и информационни центрове, екопътеки и съпътстващата ги инфраструктура, както и съоръжения, необходими за поддържане на съществуващата пътна мрежа; хидроенергийни системи (ВЕЦ и МВЕЦ), с изключение на тези, за които има решение по ОВОС и съответни разрешителни по Закона за водите, издадени до момента на влизане на тази заповед в сила;
 10. Забранява се търсенето, проучването и добивът на подземни богатства;
 11. Забранява се паленето на огън освен в определените за това места.

1.2. Природна забележителност „Дяволски мост и водопада“ (Код в регистъра: 330)

Обявена е за опазване на скални образувания и водопад.

- Местоположение: Област: Смолян, Община: Борино, Населено място: с. Борино, с. Чала
- Документи за обявяване: Заповед №535/25.09.1978 г., ДВ, бр. 86/1978 г.
- Режим на дейности:
 1. Забранява се късането или изкореняването на растенията;
 2. Забранява се пашата на домашни животни;
 3. Забранява се безпокоенето на диви животни и вземането на техните малки или яйцата им, както и разрушаване на гнездата и леговищата;
 4. Забранява се разкриването на кариери, провеждането на минно - геоложки и други дейности, с които се поврежда или изменя както естествения облик на местността, така и наводния и режим;
 5. Забранява се повреждането на скалните образувания и драскането по стените на пещерите;
 6. Забранява се безконтролното посещение на пещерите

1.3. Защитена местност „Борино“ (Код в регистъра: 480)

- Местоположение: Област: Смолян, Община: Борино, Населено място: с. Борино
- Документи за обявяване: Заповед №1094/03.12.1986 г. на КОПС при МС
- Прекатегоризация от буферна зона в защитена местност със Заповед № РД-

517/12.07.2007 г., ДВ, бр. 72/2007 г.

➤ Режим на дейности:

1. Забранява се строителството на сгради и пътища от републиканската пътна мрежа;
2. Забранява се разкриване на кариери, промяна на водния режим и на естествения облик на местността;
3. Забранява се използване на химически средства за растителна защита;
4. Забранява се лагеруване и палене на огън извън определените места;
5. Забранява се ловуване;
6. Забранява се залесяването с неприсъщи за района дървесни видове;
7. Разрешава се извеждане на сечи, предвидени в горите със специално предназначение;
8. Разрешава се провеждане на ловностопански мероприятия;
9. Разрешава се паша на домашни животни /без кози/ в определените с лесоустройствения проект пасищни площи;
10. Разрешава се косене на сено.

1.4. Защитена местност „Триградското ждрело“ (Код в регистъра: 3)

а) Описание и площ на защитената територия

- Местоположение: Област: Смолян, Община: Борино, Населено място: с. Ягодина
- Документи за обявяване: Заповед №4021/06.12.1963 г., ДВ бр. 14/1966 г.
- Промяна в площта - увеличена със Заповед № РД-429/18.06.2007 г., ДВ бр. 61/2007 г.
- Промяна в площта - актуализация със Заповед № РД-677/08.10.2015 г., ДВ, бр. 85/2015 г.
- Цели на обявяване:

1. Опазване на защитени и ендемични растителни видове, като: *Haberlea rhodopensis* - родопски силивряк, *Arenaria rhodopaea* - родопска пещърка, *Lathraea rhodopea* - родопска горска майка, *Campanula lanata* - вълнеста камбанка, *C. jordanovii* - йорданова камбанка, *C. velebitica* - велебитова камбанка, *C. orhanidea* - орфанийска камбанка (петковия), *Malcolmia anguillifolia* - ъглолистна малколмия, *Galanthus nivalis* L. - снежно кокиче, *Trachelium rumelicum* - трахелиум, *Saxifraga sempervivum* - вечнозелена каменоломка, *Saxifraga sibirica*

- стрибърнева каменоломка;

2. Опазване на защитени и ендемични животински видове, като: *Bufo bufo* - кафява крастава жаба, *Hyla arborea* - жаба дървесница, *Salamandra salamandra* - дъждовник, *Emys orbicularis*

- обикновена блатна костенурка, *Coluber jugularis* - голям стрелец, *Elaphe longissima* - смок мишкар, *Motacilla cinerea* - планинска стърчиопашка, *M. Alba* - бяла стърчиопашка, *Erythacus rubecula* - червеногръдка, *Phoenicurus ochruros* - планинска червеноопашка, *Parus lugubris* - жалобен синигер, *Troglodytes troglodytes* - орехче, *Cinclus cinclus* - воден кос, *Lutra lutra* - видра, *Rhinolophus hipposideros* - малък подковонос, *Eptesicus serotinus* - полунощен прилеп, *Hypsugo savii* - савиево прилепче, *Rhinolophus ferrumequinum* - голям подковонос, *Miniopterus schreibersii* - дългокрил прилеп, *Myotis capaccinii* - дългопръст нощник, и др.;

3. Опазване на природни местообитания, като: хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и планините до алпийския пояс, тревни съобщества по заливни тераси, смесени гори по долини и склонове, черборови гори (*Pinus nigra* ssp. *palassiana*), крайречни ивици от върба (*Salix* sp.), забележителни природни образувания: карбонатни сипеи, пещери, водопади, извори на твърди (варовити) води.

➤ Режим на дейности:

1. Забраняват се голи сечи, както и отсичане на отделни стари и хралупести дървета;
2. Забранява се залесяване с неместни за района растителни видове;
3. Забранява се разселване на неместни за района животински видове;
4. Забраняват се промени в хидрологичния режим на р. Чаир дере;
5. Забраняват се корекции на речното корито, с изключение на такива, необходими в случай на бедствени ситуации и с цел опазване и възстановяване местообитания на видове;
6. Забранява се строителство на нови пътища с трайна настилка;
7. Забранява се строителство на сгради и съоръжения, с изключение на посетителски и информационни центрове, екопътеки и съпътстващата ги инфраструктура и сгради и съоръжения, необходими за поддържането на съществуващата пътна мрежа;
8. Забранява се строителство на водноелектрически централи, с изключение на тези, за които има издадено решение по ОВОС за одобряване на инвестиционно предложение или решение, с което е преценено да не се извършва ОВОС, както и съответните разрешителни по Закона за водите, издадени до момента на влизане на настоящата заповед в сила;
9. Забранява се търсене, проучване и добив на подземни богатства;
10. Забранява се влизането в пещерите: Кичика, Синьо зелената пещера, Силивряк,

Додалица 1, Додалица 2, Додалица 3, Додалица 4, Вълчата пещера, Весова дупка, Ахметъова дупка, Цънкова пещера и Джаханова дупка, с изключение на влизания с научни цели;

11. Забранява се затварянето на входовете на пещерите;

12. Забранява се паленето на огън, освен в определените за това места.

7. Защитени зони според чл. 3, ал. 1 от ЗБР (Натура 2000)

а) Защитени зони по Директива 92/43/ЕС за местообитанията

➤ Защитена зона BG BG0001030 „Родопи - Западни” - РМС № 611/16.10.2007 г., ДВ, бр. 85/2007 г.; промяна в площта - увеличаване с РМС № 811/16.11.2010 г., ДВ, бр. 96/2010 г.

б) Защитени зони по Директива 79/409/ЕС за дивите птици

➤ Защитена зона BG0002063 „Западни Родопи”- Обявена е със Заповед № РД-835/17.11.2008 г., ДВ, бр. 108/2008 г., променена със Заповед №РД-890 / 26.11.2013 г., ДВ, бр. 107/2013 г.,

➤ Защитена зона BG0002113 „Триград - Мурсалица” - Обявена е със Заповед №РД-531/26.05.2010 г., ДВ, бр. 50/2010 г.

8. Гори във фаза на старост

Отразени са в изпълнение на Заповед №РД 49 - 421/02.11.2016 г. на МЗХ. Според нея ГФС са 725.9 ha, при новата инвентаризация са установени 713.1 ha.

9. Растителни видове с лечебни свойства

На основание чл. 50, ал. 4 от Закона за лечебните растения, в последната глава на горскостопанския план са разгледани разпространените на територията на ТП „ДГС Борино” диворастящи растителни видове с лечебни свойства – срещаемост, възможности за добив и мерки по опазването им.

10. Видове гори

Видове гори са определени за всички подотдели, представляващи залесени площи, с помощта на Приложение №5 към чл. 21 от Наредба №18/07.10.2015 г. за инвентаризация и планиране в горските територии. Разпределението им по групи гори - с най-голямо участие в общата площ са естествените гори от бял бор(37.3%), следвани от естествените гори от смърч(31.9%), културите от бял бор в естествения ареал(7.6%) и т.н.

Таблица : Разпределение на залесената площ по видове и по групи гори – държавна собственост.

Видове гори	Групи гори				Общо	%
	иглистни	шир. вис.	изд. за превр.	нискоствълблени		
	ha					
1. Гори от бял бор	4055,6	-	-	-	4055,6	40,1
1.1 - Естествени гори от бял бор	3303,5	-	-	-	3303,5	32,7
1.2 - Култури от бял бор в естеств. ареал	752,1	-	-	-	752,1	7,4
2. Гори от черен бор	1051,2	-	-	-	1051,2	10,4
2.1 - Естествени гори от черен бор	900,3	-	-	-	900,3	8,9
2.2 - Култури от черен бор в естеств. ареал	150,9	-	-	-	150,9	1,5
3. Гори от смърч	3628,0	-	-	-	3628,0	35,8
3.1 - Естествени гори от смърч	3305,9	-	-	-	3305,9	32,6
3.2 - Култури от смърч в естеств. ареал	322,1	-	-	-	322,1	3,2
4. Гори от обикновена ела	294,3	-	-	-	294,3	2,9
4.1 - Естествени гори от обикновена ела	294,3	-	-	-	294,3	2,9
5. Смесени игл. и игл.-шир. гори-естествени	627,3	12,3	-	-	639,6	6,3
9. Култури от чужди иглолистни видове	10,5	-	-	-	10,5	0,1
10. Букови гори	-	35,3	-	-	35,3	0,4
10.1 - Семенни букови гори	-	35,3	-	-	35,3	0,4
11. Термофилни букови гори	-	138,3	-	-	138,3	1,4
11.1 - Семенни термофилни букови гори	-	138,3	-	-	138,3	1,4
12. Гори от зимен дъб	-	3,7	-	-	3,7	-
12.1 - Семенни гори от зимен дъб	-	3,7	-	-	3,7	-
23. Група издънкови за превръщане	-	57,3	79,0	-	136,3	1,3
23.1 - Издънкови термофилни букови гори	-	-	17,6	-	17,6	0,2
23.2 - Издънкови букови гори	-	-	56,0	-	56,0	0,4
23.3 - Издънкови гори от зимен дъб	-	-	5,4	-	5,4	0,1
23.7 - Естествени гори от трепетлика	-	57,3	-	-	57,3	0,6
26. Гори от воден габър	-	-	-	132,1	132,1	1,3
ВСИЧКО	9666,9	246,9	79,0	132,1	10124,9	100,0

РАЗДЕЛ II

ГОРСКОСТОПАНСКИ ПЛАН

Глава първа

ПРИРОДНИ УСЛОВИЯ, ТИПОВЕ МЕСТОРАСТЕНИЯ И ИКОНОМИЧЕСКИ ЕФЕКТ

1. Име и местонахождение на горскостопанската единица

Горскостопанският план е съставен за държавните горски територии на ТП „ДГС Борино“ с административно управление в с. Борино. Горскостопанската единица се намира на територията на област Смолян, община Борино.

Съставянето на горскостопанския план на типологична основа позволява да се определи подходящ според месторастенето състав за всяко насаждение. Този оптимизиран бъдещ състав отговаря на екологичните фактори на месторастенето и предполага значително по-висока продуктивност. Чрез бъдещото разпределение на площите по подходящи дървесни видове и побонитети се цели да се постигне увеличение на дървесния прираст и съответно на дървесния запас. Като се съпоставят сегашният и бъдещият, оптимизиран запас, може да се получи представа за ефекта от предвидените мероприятия. На практика сравнението е невъзможно, поради което се налага използването на условни единици – условен общ усреднен прираст. За тази цел всички сегашни дървесни видове са приведени към 100 годишна възраст и нормална пълнота 1.0. По опитни таблици е изчислен условният общ среден зрелостен прираст на сегашните дървостои. От предвижданията за подходящ състав за всеки от определените типове месторастения се правят същите изчисления и се установява общ зрелостен прираст отделно за залесената площ и общо за дървопроизводителната площ на ТП „ДГС Борино“.

Средният зрелостен прираст на 1 ха залесена площ при сегашния състав на гората е 7.7 м³, а в бъдеще от подходящия за месторастенето, оптимизиран състав, се очаква да достигне 8.3 м³. Това показва, че част от насажденията в сегашния си състав не използват напълно потенциала на месторастенията. При правилно и рационално разпределение на дървесните видове производителността на горите може да се увеличи.

Глава втора

ИКОНОМИЧЕСКИ УСЛОВИЯ

1. Роля и значение на горите на горскостопанската единица за икономиката на общината и областта

а) Ползватели на дървесина

Дърводобивът и дървообработването в района се извършва основно от 9 местни фирми, с щат от 45 души. Реализират се количества строителна дървесина, както и дърва за огрев, които все още са основен източник за отопление на домакинствата в района. Средногодишно от горите на стопанството се отсичат, извозват и продават на потребителите дървесни материали с общ обем близо 25 хил. м³. От тях около 5.5 хил. м³ са за местно население.

Демографската ситуация на територията на община Борино е резултат от действието на влияния и фактори, които от една страна са характерни за Република България, от друга страна са характерни за демографското развитие на европейските страни, а от трета са обусловени от специфичното историко - културно, социално - икономическо и демографско развитие на самата община. Върху демографското развитие на населението влияние оказват демографските процеси, които са общовалидни както за развитите страни, така и за страните в преход. Това са процесите свързани с високите нива на смъртност и емиграция и намалената брачност и раждаемост. Сериозно влияние върху тези процеси оказват полово - възрастовата, етническа, религиозна и образователни структури на населението, както и урбанизацията.

ТП „ДГС Борино“ е разположено в област Смолян, изцяло на територията на община Борино. Населените места в общината са общински център – село Борино и селата Буйново, Кожари, Чала и Ягодина. Основната част от населението живее в с. Борино. Наблюдава се

трайна тенденция на обезлюдяване.

Впечатление прави ниският брой на населението подтрудоспособна възраст. Това е резултат основно на ниската раждаемост и е рисков фактор за бъдещото социално - икономическо развитие на региона. Причините за всички тези стойности са комплексни. Това са на първо място отрицателният естествен прираст, както и миграцията на населението към големите градове и чужбина. Тези тенденции са общи и за цялата страна.

б) Транспортни и експлоатационни условия

Републиканската пътна мрежа не е развита много добре. Липсват пътища от първи и втори клас. През територията на Община Борино преминава участък от 10,5 km от Републикански път III-97(km 64,2 до km 74,7). Състоянието на общинските пътища е средно до добро. На територията на общината има около 80 km пътища III и IV клас и местни пътища. Общината стопанисва и поддържа около 32 km четвъртокласни пътища и около 30 km местни пътища.

в) Недървесни горски продукти

Стопанското значение на горите не се изчерпва само с добива на дървесина. В горските територии съществуват благоприятни условия за добиване на сено, горски плодове, билки, гъби и др. На територията му екологичните условия и добрата фуражна база благоприятстват развитието на видове, като сърна, дива свиня, мечка и др., което от своя страна създава добри възможности за развитие на ловен туризъм.

г) Други полезни функции на горите

С изключително важна роля са защитно - водоохранните и противоерозионните функции на горите в региона. Те имат снегозадържащо и влагозадържащо влияние.

Природните дадености на територията на ТП „ДГС Борино“ са отлични и туристическата дейност е много добре развита. На територията му има 10 хотела и 5 къщи за гости. Специфичните природни дадености на територията на общината благоприятстват за развитието на екологичен и устойчив туризъм. Има добри условия за практикуване на различни рекреационни дейности. Намирация се на 6 km от с. Борино, биосферен резерват “Кастракли” смикроязовир и с уникална черборова гора; Ягодинската пещера – намираща се на 16 km. от с. Борино; Буйновското ждрело, Южнородопската екопътека, Дяволски мост в м. “Хайдушки дол”, Кемеров мост – вр. “Виденица” (Гъозтепе) – предполагаемо светилище на Бог Дионис, Доспатски язовир на 20 km. са само част от многото забележителности на територията на общината.

Цялата територия на Община Борино попада в Натура 2000. В границите на с. Борино са описани около 2 000 висши растения, от тях 69 са защитени, 11 са включени в Европейския списък на редките, застрашени и ендемични растения. В Червената книга на България са вписани като застрашени и редки 100 вида. Фауната е представена с многообразие от животни, много от които са с национално, европейско и световно значение – мечки, глигани, сърни, елени, муфлони, диви кози, глухари, скалолазки, орли, соколи, сови, зайци и други дребни хищници.

Глава трета

ДОСЕГАШНА ГОРСКОСТОПАНСКА ДЕЙНОСТ

Историческа справка

ДГС „Борино“ (до 1977 г. - горско стопанство „Тешел“) е създадено през 1950 г. на територията на сегашните два горскостопански участъка: Изворски и Погледецки, които дотогава са били самостоятелни горскостопански единици.

През 1951 година към горскостопанство „Тешел“ се присъединява и Краевската горскостопанска единица, като Триградски горскостопански участък, който през 1964 г. се отделя от Тешелското горско стопанство в самостоятелно горско стопанство - „Триград“.

Горите в двата участъка – Изворски и Погледецки на горско стопанство „Тешел“ са били устроени за първи път през 1942 г. При следващата ревизия през 1950 г., 14 отдела от Изворския горскостопански участък са били прехвърлени към Девинското горско стопанство, а към Тешелското горско стопанство са включени бившите неустроени общински гори на селата: Борино, Змеица, Кожари, Буйново, Ягодина и Чала, както и устроената през 1943 година бившаобщинска гора „Асенова усойка“.

През 1959 г. е изготвен общ лесоустройствен проект на Горскостопанство „Тешел“, заедно свключените Триградски гори.

Повторно просто устройство се извършва през 1967 г., а през 1977 г. (след преместване на административното управление на стопанството в село Борино) е направено сложно повторно устройство на преименуваното горско стопанство „Борино“, като са запазени площта и броя на горскотехническите участъци.

Шестото по ред устройство на горите е извършено през 1988/89 г., когато е направена главна ревизия, при която не настъпва промяна в границите на стопанството.

Седмото устройство, което е било главна ревизия на тогавашното държавно лесничество „Борино“ е направено през 1999/2000 г. За картна основа са послужили топографски карти в М 1:10 000, за 60 % от площта на стопанството е била използвана старата картна основа. При устройството е запазена старата номерация на отделите. Запасът на сечнозрелите насаждения е определен чрез пълно клупиране, пробни ленти и по метода на Битерлих, в зависимост от конкретните условия. Запасът на останалите насаждения и култури е определен по възприетите опитни таблици.

В изпълнение на **Закона за горите и Търговския закон**, разглежданата горскостопанска единица е пререгистрирана като поделение на Южното централно държавно предприятие, а именно: ТП „**ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО БОРИНО**“ НА ЮЦДП, ГР. СМОЛЯН.

Планирането на лесовъдските и горскостопанските мероприятия в държавните горски територии е било извършено съобразно таксационните параметри. Следващият анализ съпоставя заложените в ЛУП дейности и действителното им изпълнение през изминалия десетгодишен период.

Глава четвърта

ХАРАКТЕРИСТИКА НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ

Характеристиката на горските територии е направена в Глава втора от Раздел I на настоящата обяснителна записка.

Глава пета

ОСНОВНИ НАСОКИ ЗА ОРГАНИЗАЦИЯ НА СТОПАНСТВОТО

1. Направление на стопанството

В планирането и изпълнението на горскостопанските дейности водеща роля има функционалното зонироване и разпределение на площите по категории и функции. От представените в Раздел I, Глава втора се вижда, че 100% от територията на ТП „ДГС Борино“ е със специални функции. Режимът на стопанисване на горите и незалесените горски територии със специални функции се определя от редица нормативни документи и подзаконовни актове, целта на които е запазване за максимално дълъг период от време на специалните природозащитни, рекреационни и други функции, стремеж към подобряване на общото състояние на горските екосистеми и рационално използване на материалните им ресурси.

2. Разделяне горскостопанската единица на участъци

С цел рационално и ефективно изпълнение на горскостопанските дейности, дейностите по охрана, управление и опазване на горските територии, със заповеди №№ 105, 106, 109, 110, 111 от 17.07.2017 год., №200 от 06.12.2017 год., №40 от 21.02.2018 год. и №192-ОУ от 01.10.2018 год. на директора на ТП „ДГС Борино“, горското стопанство е разделено на **2 горскостопански участъка**, а броят и обхватът на съставлящите ги охранителни участъци се оптимизира периодично. Границите на горскостопанските участъци се запазват. Административното им управление е в с. Борино (ГСУ I) и с. Буйново (ГСУ II Видове гори

Видовете гори и тяхното площно разпределение по групи гори са разгледани в т. 11 на Глава втора, Раздел I от обяснителната записка. В таблица №32 са дадени дендрометричните показатели на видовете гори държавна собственост, определени с помощта на Приложение №5 към чл. 21 от Наредбата за инвентаризация и планиране в горските територии.

Таблица №32: Разпределение на залесената площ и дървесният запас по видове гори и средни таксационни показатели за държавните горски територии – всички функции.

Вид гора	Залесена площ		Средна възраст	Среден бонитет	Средна пълнота	Среден запас на 1 ha	Среден прираст на 1 ha	Общ среден прираст	Общ дървесен запас		Надлесни запас	
	ha	%							без клони	с клони	без клони	с клони
	годишни	m ³ /ha	m ³ /ha	m ³	m ³	m ³	m ³					
1.1 - Естествени гори от бял бор	3303,5	32,6	92	II (2,3)	0,64	347	4,41	14554	1147670	1331295	215	250
1.2 - Култури от бял бор в ест. ареал	752,1	7,4	48	III (3,3)	0,78	256	5,35	4026	192800	230340	360	410
2.1 - Естествени гори от черен бор	900,3	8,9	102	III (2,7)	0,61	286	3,36	3023	257625	304520	-	-
2.2 – Култ. от черен бор в ест. ареал	150,9	1,5	47	III (3,3)	0,75	238	5,12	773	35925	43675	-	-
3.1 - Естествени гори от смърч	3305,9	32,6	98	II (2,1)	0,62	432	5,24	17321	1428850	1655200	390	460
3.2 - Култури от смърч в ест. ареал	322,1	3,2	39	II (1,9)	0,82	193	4,39	1414	62035	75660	370	420
4.1 - Естествени гори от обикновена ела	294,3	2,9	98	II (2,2)	0,66	498	5,86	1724	146540	169280	-	-
5 - Смесени иглолистни и игл.-шир. гори-естествени	639,6	6,3	94	II (2,2)	0,67	393	4,77	3053	251205	291860	225	260
9 - Култури от чужди иглолистни видове	10,5	0,1	46	I (1,4)	0,82	343	7,52	79	3605	4275	-	-
10.1 - Семенни букови гори	35,3	0,3	91	III (2,6)	0,71	335	3,99	141	11840	13680	-	-
11.1 - Семенни термофилни букови гори	138,3	1,4	102	III (2,7)	0,67	299	3,33	461	41320	48180	-	-
12.1 - Семенни гори от зимен дъб	3,7	-	40	III (3,2)	0,80	138	3,51	13	510	670	-	-
23.1 - Издънкови термофилни букови гори	17,6	0,2	78	II (2,4)	0,70	219	3,24	57	3850	4555	-	-
23.2 - Издънкови букови гори	56,0	0,6	66	II (1,9)	0,79	240	3,89	218	13415	15680	40	40
23.3 - Издънкови гори от зимен дъб	5,4	0,1	67	IV (3,8)	0,63	113	1,67	9	610	665	-	-
23.7 - Естествени гори от трепетлика	57,3	0,6	84	III (2,9)	0,60	211	2,79	160	12060	13800	-	-
26 - Гори от воден габър	132,1	1,3	68	IV (4,4)	0,60	96	1,50	198	12740	16205	-	-
ОБЩО	10124,9	100,0	89	II (2,4)	0,65	358	4,67	47224	3622600	4219540	1600	1840

Глава шеста

ПЛАНИРАНИ МЕРОПРИЯТИЯ

Планирането на мероприятията е извършено след обработка и анализ на данните от новата инвентаризация и съгласно действащата нормативна уредба. В горите със специални функции са спазени ограниченията, заложи в заповедите за обявяване на съответните защитени територии, а за горите в защитени зони по ЗБР дейностите са в съответствие с „Режими за устойчиво стопанисване на горите в Натура 2000“ (ИАГ, 2011 г.).

Естественото възобновяване е добро до много - добро и поради тази причина не се предвиждат мероприятия за подпомагане.

В работната част на горскостопанския план за всяка площ, предвидена за залесяване, са указани дървесните видове за залесяване и площното им участие, насоката на залесяване, вида на почвоподготовката и схемата на залесяване.

За по-добро прихващане, укрепване и склопяване е необходимо да се полагат грижи за новосъздадени култури и появилия се естествен подрост. Те се състоят в отстраняване на плевелите, тревата и нежеланите издънки които ги заглушават. При необходимост културите да се оградят с леки огради или плетове.

ТП „ДГС Борино“ разполага с един постоянно действащ горски разсадник – „Хайдушки дол“, който съгласно Закона за горите, е с национално значение. Площта, използвана за производство на фиданки е 8.4 ha – подотдели 170 „1,2,3“.

Съгласувано с ГСС – гр. Пловдив (Протокол от 27.05.2019 г.), са определени 59 бр. семепроизводствени насаждения с обща площ 536.5 ha.

Пашуването на домашни животни във всички горски територии, независимо от тяхната собственост, се регламентира с горскостопанския план или програма – ЗГ, чл. 123, 124, 125.

Върху **4 588.1 ha – 34.0%** от общата площ на ТП „ДГС Борино“, се забранява пашата на всякакви домашни животни за периода на действие на горскостопанския план.

Забранена е нощната паша, както и навлизането в горските територии на домашни животни без пастир. Забранено е пашуването в защитените територии по чл. 5 от ЗЗТ. По възможност да се оградят забранените за паша площи, попадащи в масив, който е разрешен за паша.

Територията на ТП „ДГС Борино“ предоставя отлични условия за добиване на билки, гъби, горски плодове и др. Поради силната зависимост от климатичните условия не е възможно да се определят точни и подробни разчети, но с оглед отчетите за изминалите десет години, е възможно да се добиват средногодишно по 50÷100 броя декоративни фиданки, 1÷1.5 t сено, 100÷200 kg гъби, 100÷500 броя лескови пръчки, 100÷150 броя коледни елхи и т.н.

На основание чл. 10, ал. 1, 2 и 3 от Закона за лечебните растения, при събиране на диворастящи лечебни растения със стопанска цел, да се спазват допустимите количества, ежегодно определяни със Заповед на МОСВ.

През периода на действие на настоящия горскостопански план не се предвижда строеж на нови сгради. В приложенията е даден подробен списък на подотделите, през които преминаващите пътища ще бъдат ремонтирани, просветлявани и т.н. Предвижда се ремонт на пътя от местността "Сушилнята" до местността "Кастракли"

Необходимо е извършване на периодичен мониторинг с цел да се поддържат чисти от повалени стъбла или храстова растителност дерета или речни корита в горските територии, за които има данни, че са с пороен характер.

Персоналът в Държавното горско стопанство е с оптимизиран състав за изпълнение на задачите по управление, контрол и охрана на горските територии. Границите и големината на обособените охранителни участъци по необходимост могат да се оптимизират спрямо обема на водените мероприятия, опасността от повреди и нарушения. При изпълнение на разчетите на горскостопанския план, както и текущите дейности по охрана и контрол да се спазват разпоредбите на Наредба №1/30.01.2012 г. (обн. ДВ. бр. 11/07.02.2012 г.) за контрола и опазването на горските територии.

Всички планирани горскостопански дейности имат като крайна цел запазване и

подобряване на водоохранните, почвозащитните и рекреационните функции на дендроценозите, поддържането на екологичната им устойчивост, както и увеличаване на тяхната продуктивност. Горскостопанският план предвижда в бъдеще да се разчита основно на естествено възобновяване, а при залесяване ще се използват предимно естествено срещани се в района горскодървесни видове. При правилно, навременно и компетентно провеждане на лесовъдските дейности ще се осъществи по-пълно и рационално използване на съществуващите растежни условия за производство на дървесина. Ще се подобри значително състава на гората, екологичната устойчивост на насажденията, което ще спомогне за подобряване на цялостната обстановка в горските територии.

РАЗДЕЛ III

ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ ПО ЗЗТ. ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ ПО ЗБР. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ ЗА ЗАЩИТА НА ВОДИТЕ. ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ

УВОД

Този раздел от обяснителната записка представлява извлечение от инвентаризацията, горскостопанския план, плана за дейностите по опазване на горските територии от пожари и ловностопанския план на ТП „ДГС Борино“, с. Борино, област Смолян. Съставен е на основание чл. 61, ал. 5 от Наредба №18/07.10.2015 г. за инвентаризация и планиране в горските територии. В него са описани всички защитени територии по смисъла на ЗЗТ и защитени зони, обявени по реда на ЗБР, попадащи в обхвата на дейност на горското стопанство, както и горските територии за защита на водите. Съгласно чл. 50, ал. 4 от Закона за лечебните растения са разгледани разпространените в района диворастящи растителни видове с лечебни свойства, включени в Приложение №1 от ЗЛР.

Таблиците в този раздел са със самостоятелна номерация.

Глава първа

ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ СПОРЕД ЧЛ. 5 ОТ ЗЗТ

1. Природна забележителност „Буйновското ждрело“ (Код в регистъра: 196)

Обявена е за опазване на ждрело на р. Буйновска. Опазване на защитени растителни и животински видове, от които балканска паламида (*Doronicum austriacum* Jack), зеленоцветен напръстник (*Digitalis viridiflora* Lind), родопска горска майка (*Lathraea rhodopea* Dingler), планинска диланка (*Valeriana Montana* L.), черен кълвач (*Dryocopus martius*), червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), черен синигер (*Parus ater*), голям пъстър кълвач (*Dendrocopus major*), обикновена кръсточовка (*Loxia curvirostra*), европейска блатна костенурка (*Emys orbicularis*), планинска жаба (*Rana temporaria* L.), жаба дървесница (*Hylla arborea*), видра (*Lutra lutra*), планинска диланка (*Valeriana Montana* L.);

➤ Местоположение: Област: Смолян, Община: Борино, Населено място: с. Буйново, с. Чала, с. Ягодина

➤ Документи за обявяване: Заповед № 995/21.04.1971 г., ДВ бр. 41/1971 г.

➤ Промяна в площта: увеличаване със Заповед № РД-904/11.12.2008 г., ДВ, бр. 10/2009 г.

➤ Режим на дейности:

1. Забраняват се всякакви действия, с които се уврежда тяхното природно състояние и облик;

2. Забранява се откриването на кариери, къртене, копане и драскане по скалите;

3. Забранява се отбиване на водните течения;

4. Забранява се сечене или чупене на дърветата и храстите, изкореняване или бране на цветя и др.;

5. Забраняват се голите сечи, както и отсичането на отделни стари и хралупести дървета;

6. Забранява се залесяването с неместни за района растителни видове;

7. Забранява се разселването на неместни за района животински видове;

8. Забраняват се корекциите на речното корито и дейностите, които могат да доведат до

промени в хидрологичния режим на р. Буйновска, с изключение на необходимите в случай на бедствени ситуации и с цел опазване и възстановяване на местообитания на видове;

9. Забранява се строителството на: нови пътища с трайна настилка; сгради и съоръжения, с изключение на посетителски и информационни центрове, екопътеки и съпътстващата ги инфраструктура, както и съоръжения, необходими за поддържане на съществуващата пътна мрежа; хидроенергийни системи (ВЕЦ и МВЕЦ), с изключение на тези, за които има решение по ОВОС и съответни разрешителни по Закона за водите, издадени до момента на влизане на тази заповед в сила;

10. Забранява се търсенето, проучването и добивът на подземни богатства;

11. Забранява се паленето на огън освен в определените за това места.

2. Природна забележителност „Дяволски мост и водопада“ (Код в регистъра: 330)

Обявена е за опазване на скални образувания и водопад.

➤ Местоположение: Област: Смолян, Община: Борино, Населено място: с. Борино, с. Чала

➤ Документи за обявяване: Заповед №535/25.09.1978 г., ДВ, бр. 86/1978 г.

➤ Режим на дейности:

1. Забранява се късането или изкореняването на растенията;
2. Забранява се пашата на домашни животни;
3. Забранява се безпокоенето на диви животни и вземането на техните малки или яйцата им, както и разрушаване на гнездата и леговищата;
4. Забранява се разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се поврежда или изменя както естествения облик на местността, така и на водния и режим;
5. Забранява се повреждането на скалните образувания и драскането по стените на пещерите;
6. Забранява се безконтролното посещение на пещерите

3. Защитена местност „Борино“ (Код в регистъра: 480)

➤ Местоположение: Област: Смолян, Община: Борино, Населено място: с. Борино

➤ Документи за обявяване: Заповед №1094/03.12.1986 г. на КОПС при МС

➤ Прекатегоризация от буферна зона в защитена местност със Заповед № РД-517/12.07.2007 г., ДВ, бр. 72/2007 г.

➤ Режим на дейности:

1. Забранява се строителството на сгради и пътища от републиканската пътна мрежа;
2. Забранява се разкриване на кариери, промяна на водния режим и на естествения облик на местността;
3. Забранява се използване на химически средства за растителна защита;
4. Забранява се лагеруване и палене на огън извън определените места;
5. Забранява се ловуване;
6. Забранява се залесяването с неприсъщи за района дървесни видове;
7. Разрешава се извеждане на сечи, предвидени в горите със специално предназначение;
8. Разрешава се провеждане на ловностопански мероприятия;
9. Разрешава се паша на домашни животни /без кози/ в определените с лесоустройствения проект пасищни площи;
10. Разрешава се косене на сено.

4. Защитена местност „Триградското ждрело“ (Код в регистъра: 3)

а) Описание и площ на защитената територия

➤ Местоположение: Област: Смолян, Община: Борино, Населено място: с. Ягодина

➤ Документи за обявяване: Заповед №4021/06.12.1963 г., ДВ бр. 14/1966 г.

➤ Промяна в площта - увеличена със Заповед № РД-429/18.06.2007 г., ДВ бр. 61/2007 г.

➤ Промяна в площта - актуализация със Заповед № РД-677/08.10.2015 г., ДВ, бр. 85/2015 г.

➤ Цели на обявяване:

1. Опазване на защитени и ендемични растителни видове, като: *Haberlea rhodopensis* - родопски силивряк, *Arenaria rhodopaea* - родопска песъчарка, *Lathraea rhodopea* - родопска горска майка, *Sampanula lanata* - вълнеста камбанка, *C. jordanovii* - йорданова камбанка, *C. velebitica* - велебитова камбанка, *C. orhanidea* - орфанийска камбанка (петковия), *Malcolmia anguillifolia* - ъглолистна малколмия, *Galanthus nivalis* L. - снежно кокиче, *Trachelium rumelicum* - трахелиум, *Saxifraga sempervivum* - вечнозелена каменоломка, *Saxifraga sibirica*

- стрибърнева каменоломка;

2. Опазване на защитени и ендемични животински видове, като: *Bufo bufo* - кафява крастава жаба, *Hyla arborea* - жаба дървесница, *Salamandra salamandra* - дъждовник, *Emys orbicularis* - обикновена блатна костенурка, *Coluber jugularis* - голям стрелец, *Elaphe longissima* - смок мишкар, *Motacilla cinerea* - планинска стърчиопашка, *M. Alba* - бяла стърчиопашка, *Erythacus rubecula* - червеногръдка, *Phoenicurus ochruros* - планинска червеноопашка, *Parus lugubris* - жалобен синигер, *Troglodytes troglodytes* - орехче, *Cinclus cinclus* - воден кос, *Lutra lutra* - видра, *Rhinolophus hipposideros* - малък подковонос, *Eptesicus serotinus* - полунощен прилеп, *Hypsugo savii* - савиево прилепче, *Rhinolophus ferrumequinum* - голям подковонос, *Miniopterus schreibersii* - дългокрил прилеп, *Myotis capaccinii* - дългопръст нощник, и др.;

3. Опазване на природни местообитания, като: хидрофилни съобщества от високи тревни в равнините и планините до алпийския пояс, тревни съобщества по заливни тераси, смесени гори по долини и склонове, черборови гори (*Pinus nigra ssp. palassiana*), крайречни ивици от върба (*Salix sp.*), забележителни природни образувания: карбонатни сипеи, пещери, водопади, извори на твърди (варовити) води.

➤ Режим на дейности:

1. Забраняват се голи сечи, както и отсичане на отделни стари и хралупести дървета;
2. Забранява се залесяване с неместни за района растителни видове;
3. Забранява се разселване на неместни за района животински видове;
4. Забраняват се промени в хидрологичния режим на р. Чаир дере;
5. Забраняват се корекции на речното корито, с изключение на такива, необходими в случай на бедствени ситуации и с цел опазване и възстановяване местообитания на видове;
6. Забранява се строителство на нови пътища с трайна настилка;
7. Забранява се строителство на сгради и съоръжения, с изключение на посетителски и информационни центрове, екопътеки и съпътстващата ги инфраструктура и сгради и съоръжения, необходими за поддържането на съществуващата пътна мрежа;
8. Забранява се строителство на водоелектрически централи, с изключение на тези, за които има издадено решение по ОВОС за одобряване на инвестиционно предложение или решение, с което е преценено да не се извършва ОВОС, както и съответните разрешителни по Закона за водите, издадени до момента на влизане на настоящата заповед в сила;
9. Забранява се търсене, проучване и добив на подземни богатства;
10. Забранява се влизането в пещерите: Кичика, Синьо зелената пещера, Силивряк, Додалица 1, Додалица 2, Додалица 3, Додалица 4, Вълчата пещера, Весова дупка, Ахметьова дупка, Цънкова пещера и Джаханова дупка, с изключение на влизания с научни цели;
11. Забранява се затварянето на входовете на пещерите;
12. Забранява се паленето на огън, освен в определените за това места.

Глава втора

ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ СПОРЕД ЧЛ. 3, АЛ. 1 ОТ ЗБР

1. Защитени зони по Директива 92/43/ЕС за местообитанията

1.1. Защитена зона BG0001030 „Родопи - Западни“

а) Описание и площ на защитената зона

Приета е с РМС No.611 от 16.10.2007 г., бр. 85/2007 на Държавен вестник 2-2-1030-611-2007 и промяна в площта - увеличаване с РМС No.811 от 16.11.2010 г., бр. 96/2010 на Държавен вестник за опазване на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, съгласно чл. 6 ал. 1, т. 2 на ЗБР, Директива 92/43/ЕЕС за местообитанията. В района на дейност на ТП ДГС „Борино“ зоната обхваща горски територии в землищата на: с. Борино, с. Буйново, с. Кожари, с. Чала, с. Ягодина – цялата територия на ТП ДГС „Борино“ попада в защитената зона

б) Типове местообитания

Природните горски местообитания в инвентаризираната част от защитената зона. Общата им площ е **10 932.1** ha, в т.ч. **8 699.9** ha са в държавни гори.

в) Информация за горските територии по видове собственост

В таблицата по-долу е показано разпределението на инвентаризираната площ в зоната по видове собственост. Държавната е 79.7%, 5.2% е частна, 0.1% е на юридически лица, а останалите 15.0% са общинска.

Таблица Разпределение на инвентаризираната площ от Защитена зона BG0001030 „Родопи - Западни“ по видове собственост.

вид собственост	обща площ, ha	%	в т.ч. залес. площ, ha	%
Държавна собственост	10744.5	79.7	10 124.9	80.0
Общинска собственост	2 027.3	15.0	1 837.6	14.5
Частна собственост – физически лица	690.0	5.2	676.1	5.4
Частна собственост – юридически лица	13.3	0.1	12.4	0.1
Всичко	13 475.1	100.0	12 651.0	100.0

г) Планирани мероприятия

Планирането на горскостопанските, ловностопанските и противопожарните мероприятия в обхвата на защитената зона е извършено в съответствие с действащата нормативна уредба.

д) Възобновителни сечи

Планирани са на обща площ **2 061.3** ha. С изключение на 1.1 ha гола сеч за издънково възобновяване на трепетликово насаждение, останалите сечи са дългосрочни, с интензивности до 30% от запаса – 55.8 ha постепенно-котловинна сеч и 2 004.4 ha групово-постепенна сеч.

В ГСП е указано при маркирането на насажденията да се оставят биотопни дървета, а след приключване на сечта да се осигури достатъчно количество мъртва дървесина.

е) Отгледни сечи

Планираните отгледни сечи са на обща площ **2 787.6** ha, в т.ч. осветление (1.6 ha), прочистки (25.2 ha), прореждания (745.1 ha), пробирки (1 809.2 ha) и изборно прореждане (20.7 ha) в зависимост от възрастта, състоянието и пълнотата, с интензивности от 10% до 30%, както и 185.8 ha селекционни сечи в семепроизводствени насаждения, съгласувани с Горска семеконтролна станция – Пловдив.

ж) Технически и други сечи

Не са планирани технически сечи, свързани с изграждане на нови автомобилни пътища в горските територии, както и с изпълнение на ловностопански мероприятия. Предвидени са дейности за просветляване на автомобилни пътища без материален добив. Ще се възстанови първоначалната ширина на просеката.

з) Строителство на сгради и пътища

Строителство на сгради в границите на зоната не се предвижда. Наличната мрежа от автомобилни пътища е достатъчна за изпълнението на планираните дейности. Ще се извършва текуща поддръжка както на носимоспособността, така и на първоначално заложената ширина.

и) Гори във фаза на старост

Определени са на основание Заповед №РД 49-421/02.11.2016 г. на МЗХ. Общата им площ в защитената зона е **713.1** ha.

2. Защитени зони по Директива 79/409/ЕС за дивите птици**2.1. Защитена зона BG0002113 „Триград-Мурсалица“****а) Описание и площ на защитената зона**

Обявена е със Заповед No.РД-531 от 26.05.2010 г., бр. 50/2010 на Държавен вестник 2-1-2113-531-2010. Целта на обявяване е опазване и поддръжане на местообитанията на видовете птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние, както и възстановяване на местообитанията на видове птици, съгласно чл. 6 ал. 1, т. 2 на ЗБР, Директива 79/409/ЕС за дивите птици. В района на ТП „ДГС Борино“ засяга землищата на с. Борино, с. Буйново, с. Кожари, с. Чала, с. Ягодина.

2.2.2. Защитена зона BG0002063 „Западни Родопи“**а) Описание и площ на защитената зона**

Обявена е със Заповед №РД-835 / 17.11.2008 г.,(ДВ, бр. 108/2008 г.), променена със Заповед №РД-890 / 26.11.2013 г.,(ДВ, бр. 107/2013 г.), за опазване на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации съгласно чл. 6 ал. 1, т. 2 на ЗБР, Директива 79/409/ЕС за дивите птици. Обхваща следните отдели и подотдели на ТП „ДГС Борино“, разположени в землището на с. Борино с обща площ **1 056.8** ha, от която 1 016.5 ha е залесена, 0.1 ha е незалесена дървопроизводителна и 40.2 ha е недървопроизводителна – таблица №41. Границите на инвентаризираната територия **изцяло** се припокриват от защитена зона BG0001030 „Родопи - Западни“ по директивата за местообитанията.

Глава трета

ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ ЗА ЗАЩИТА НА ВОДИТЕ

(ВОДОДАЙНИ ЗОНИ).

1. Описание и площ

Горските територии за защита на водите, определени по **чл. 5, ал.2 от ЗГ** в района на ТП „ДГС Борино“, са отбелязани със съответните кодове на таксационните описания и планирането на горскостопанските дейности е съобразено със статута и функциите им. На картния материал са нанесени с подходящи условни знаци и всички каптажи, чешми и други водоизточници, попадащи в горски територии.

Глава четвърта

РАСТИТЕЛНИ ВИДОВЕ С ЛЕЧЕБНИ СВОЙСТВА

1. Описание на местоположението на естествените находища на лечебните растения, условията в местообитанията, количеството и състоянието на ресурсите

След проведената инвентаризация и с помощта на литературни източници като Хорологичния атлас на лечебните растения в Република България и Голямата билкова енциклопедия, в района на разглежданите имоти са установени значителен брой лечебни растения. Те са съсредоточени основно в поляни, ливади и покрайнини на гори в долния лесорастителен пояс. С изкачване във височина находищата и популациите им намаляват и се срещат единично или групово. Под склопа на гората количеството им също намалява, като за масови могат да се характеризират някои дървесни видове с лечебни свойства в определения лесорастителен пояс.

2. Анализ на дейностите за опазване на екосистемите, включващи лечебни растения, за осигуряване на устойчивото им ползване и опазване на ресурсите

По време на инвентаризацията не бяха установени съществени отрицателни влияния върху лечебните растения. Като общо действащи фактори върху популациите им са общото засушаване, обрастването с храсти и дървесни видове на ливадите и поляните, неправилното им събиране, изместването им от рудерални видове и замърсяване на околната среда с битови отпадъци. Тези фактори са по-скоро потенциални и се предлага да бъдат обект на наблюдение и контролиране, за да не бъдат допускани, с цел опазване на видовото разнообразие, находища и популации на лечебните растения.

3. Приоритетни мерки за опазване на ресурсите и разнообразието на лечебните растения, включително на редки или застрашени от изчезване видове

Като цяло не са необходими приоритетни мерки за опазване на лечебните растения, ако се спазват всички законови разпоредби от Закона за лечебните растения. Общо правило за всеки ползвател на лечебни растения е, че трябва да се опазват от увреждане и унищожение естествените им находища с цел осигуряване на устойчивото им ползване като част от естествения растителен генетичен фонд със сегашна или бъдеща ценност. Опазването включва поддържането и съхраняването на екосистемите, съдържащи лечебни растения, на естествените им местообитания, както и поддържането и възстановяването на жизнеспособни популации от видове лечебни растения.

4. Избор и регламент на територии, които не са защитени, но изискват подходящо управление с цел устойчиво ползване на лечебните растения в тях

След направената инвентаризация не са установени територии, които не са защитени, но

да изискват специално управление с цел устойчиво ползване на лечебните растения.

5. Предложения за разработване на местни нормативни актове за начините на земеползване съобразно изискванията на нормативните актове и плановите документи от по-висока степен

При събиране на диворастящи лечебни растения със стопанска цел трябва да се спазват допустимите количества, които ежегодно се определят със Заповед на Министъра на околната среда и водите. Контролната дейност при ползването на лечебните растения се извършва от РИОСВ Смолян и РДГ Смолян, съвместно с областния управител и кметовете на общини.

На основание чл. 50, ал. 4 от Закона за лечебните растения, разпространените на територията на ТП „ДГС Борино“ диворастящи растителни видове с лечебни свойства, включени в Приложение №1 от ЗЛР, са отбелязани видовете, забранени за събиране, освен за лични нужди, както и тези с ограничение за събиране, в зависимост от ежегодната квота за всяка област от страната.

При събиране на диворастящи лечебни растения със стопанска цел да се спазват допустимите количества, ежегодно определяни със Заповед на Министъра на МОСВ, на основание чл.10, ал. 1, 2 и 3 от ЗЛР.

ОБЩИ БЕЛЕЖКИ

Инвентаризацията на горските територии на ТП „ДГС Борино“, плана за дейностите по опазването им от пожари, горскостопанският план на държавните горски територии и ловностопанският план са изработени от „Призма Инфо“ ЕООД, гр. София.

Горскостопанският план влиза в сила след утвърждаването му от ИАГ при МЗХГ и има период на действие десет години или до утвърждаване на следващия ГСП.